

Monitoringsnotitie vrijetijdseconomie

Noord-Brabant 2025

Colofon

© Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, januari 2026

Opdrachtgever

Brabant Partners, L. (Laureen) van der Horst

Brabant Partners, A. (Ankie) Joos

Auteurs

R. (Rozemarijn) Pool

C. (Cindy) Gelderman

Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd

Oude Kraan 72

6811 LL Arnhem

T 06 – 151 94 195

E-mail: gelderman@ruimteenvrijetijd.nl

www.ruimteenvrijetijd.nl

Beeldmateriaal

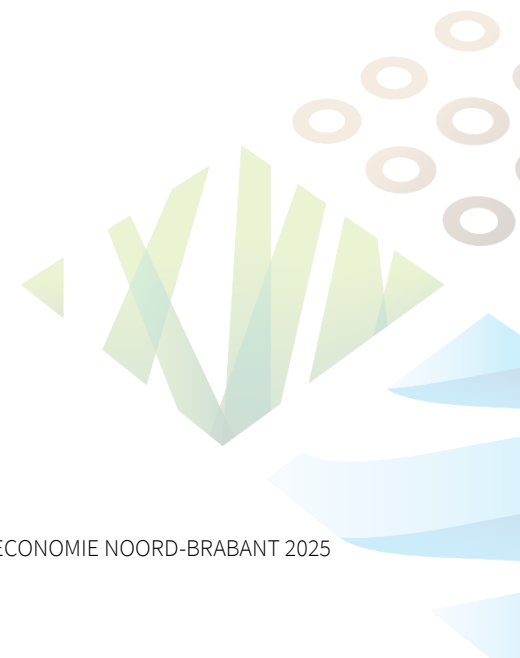
Pagina 1, Breda – Mastbos, Modellenbureau Frisse Koppen (Willeke Machiels)

Pagina 6, 's-Hertogenbosch – Moerputtenbrug, Hans Avontuur

Pagina 15, 's-Hertogenbosch – Sint Janskathedraal, Willeke Machiels

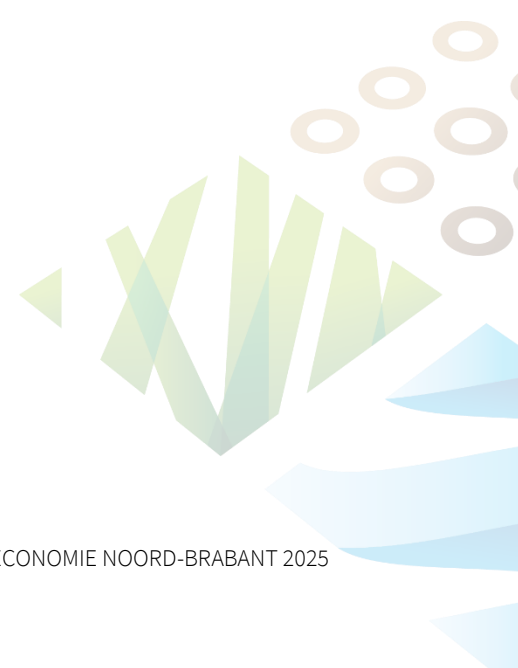
Pagina 18, Eindhoven – Glow, light art event, Willeke Machiels

Pagina 21, Eindhoven – Food, Willeke Machiels

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanpak	4
1.2	Leeswijzer	5
2	Monitoring 2025	7
2.1	Ontwikkeling toerisme in Noord-Brabant	7
2.2	Samenvatting kerncijfers Toerisme in Noord-Brabant 2025	9
2.3	Binnenlands toerisme	10
2.4	Inkomend toerisme	10
2.5	Zakelijk toerisme	12
2.6	Dagbezoek	13
2.7	Bestedingen	13
2.8	Banen	15
3	Verwachtingen toekomst	17
3.1	Verwachtingen toerisme op korte termijn	17
3.2	Verwachtingen toerisme op lange termijn	18
4	Kortom, wat valt ons op?	21
4.1	Hoogtepunten	21
4.2	Aandachtspunten	22
	Bronnenlijst	24

1 Inleiding

Voor u ligt de Monitoringsnotitie Vrijtijdseconomie Brabant 2025. In dit rapport blikken we terug op de ontwikkeling van binnenlands, inkomend en zakelijk toerisme in Noord-Brabant in 2025, evenals de bestedingen en banen die hiermee gepaard gaan.

De provinciale doelstelling in Noord-Brabant legt de focus op een duurzame en evenwichtige ontwikkeling van de vrijetijdseconomie. In lijn hiermee richt de meerjarenstrategie ‘Goed Leven is aan jou’ van Brabant Partners zich op het versterken van duurzaam en gespreid toerisme, met bezoekers die bijdragen aan leefbaarheid, brede welvaart en het Brabantse profiel.

Deze Monitoringsnotitie is een moment om terug te kijken op wat er is gebeurd in de doelmarkten van Brabant Partners en u te voorzien van input voor de toekomstplannen.

1.1 Aanpak

Deze monitor is in opdracht van Brabant Partners opgesteld door Bureau voor Ruimte & Vrije tijd op basis van de nu beschikbare informatie (stand: december 2025).

De monitor is gebaseerd op de volgende onderdelen:

- **Deskstudie** naar nieuwe cijfers en ontwikkelingen in toerisme in Brabant. We maken gebruik van bestaande bronnen zoals het CBS Vakantieonderzoek, de Statistiek Logiesaccommodaties (CBS) en de werkgelegenheidscijfers van de Arbeidsmarktmonitor (dashboard

NBTC). We vullen aan met inzichten uit het onderzoek naar de Vlaamse markt door Thx Agency (2025) en de Key Insights België (NBTC)

- **Dagbezoek en vrijetijdsactiviteiten:** In deze editie van de monitor behandelen we *niet* het vrijetijdsgedrag van Nederlandse recreanten en buitenlandse dagbezoekers. De meest recente cijfers hierover dateren namelijk van enkele jaren geleden. Deze analyses zijn te vinden in de Monitoringsnotities van 2023 en 2024.
- **Analyse van CBS-cijfers.** In deze monitor wordt voornamelijk gebruikgemaakt van gegevens uit de Statistiek Logiesaccommodaties van het CBS. De cijfers worden gepresenteerd op basis van zogenoemde *onderzoeksjaren* in plaats van kalenderjaren. Een *onderzoeksjaar* loopt van het vierde kwartaal tot en met het derde kwartaal (Q4–Q3) en wordt toegeschreven aan het jaar waarin het grootste deel van de periode valt. Zo wordt Q4 2024 tot en met Q3 2025 aangeduid als onderzoeksjaar 2025. Deze werkwijze wordt in deze notitie toegepast voor Brabant, Nederland en de provincies waarmee wordt vergeleken. Hiervoor is gekozen omdat de definitieve CBS-jaarcijfers pas maart beschikbaar komen.

Veelgebruikte woorden

- **Hotels en verblijfsrecreatie:** Het CBS deelt de sector in naar de categorieën ‘hotels/pensions/jeugdaccommodaties’ en ‘verblijfsrecreatie’. Verblijfsrecreatie is de verzamelterm die het CBS hanteert voor ‘huisjesterreinen, kampeerterreinen en groepsaccommodaties’. Wij nemen deze indeling over in het rapport. Voor de leesbaarheid spreken we steeds over ‘hotels’ en ‘verblijfsrecreatie’.
- **Gasten en overnachtingen:** met gasten bedoelen we alle personen die één of meerdere nachten achtereen verbleven in een

logiesaccommodatie. Met overnachtingen bedoelen we de nachten die gasten doorbrengen in een logiesaccommodatie.

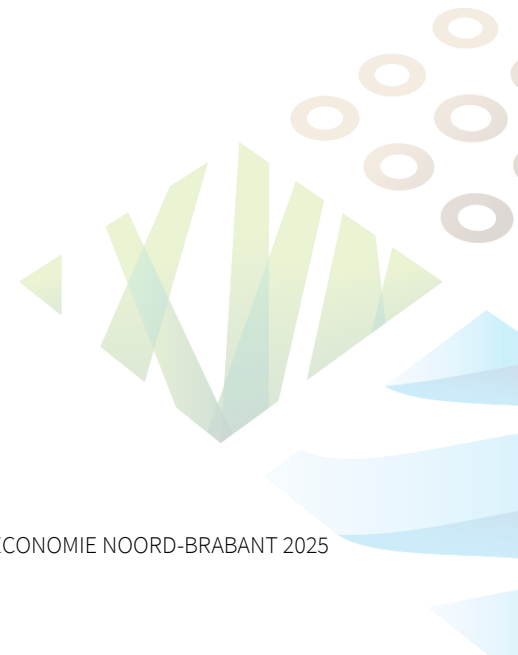
- **Bezoekers en recreanten:** personen die vrijetijdsactiviteiten ondernemen zonder daar een overnachting aan te koppelen, noemen we bezoekers of recreanten.

1.2 Leeswijzer

In deze notitie blikken we terug op 2025 en vergelijken we dit jaar met 2024. Waar relevant maken we de vergelijking met 2019 als laatste ‘normale’ jaar voorafgaand aan de coronapandemie, bijvoorbeeld als een sector nog niet of juist nét wel hersteld is. De uitkomsten van deze analyses leest u in hoofdstuk 2.

In hoofdstuk 3 maken we een doorkijk naar de toekomst van de toerismesector aan de hand van korte termijn verwachtingen en de langere termijn prognoses die door NBTC & CELTH uitgebracht zijn. Tot slot beschrijven we in hoofdstuk 4 de hoogtepunten en aandachtspunten die ons opvallen.

Een cijfermatige ‘onderlegger’ is door ons opgeleverd bij Brabant Partners in het Exceldocument ‘Kwantitatieve gegevens monitoring VTE Noord-Brabant 2025’.

Monitoring 2025

2 Monitoring 2025

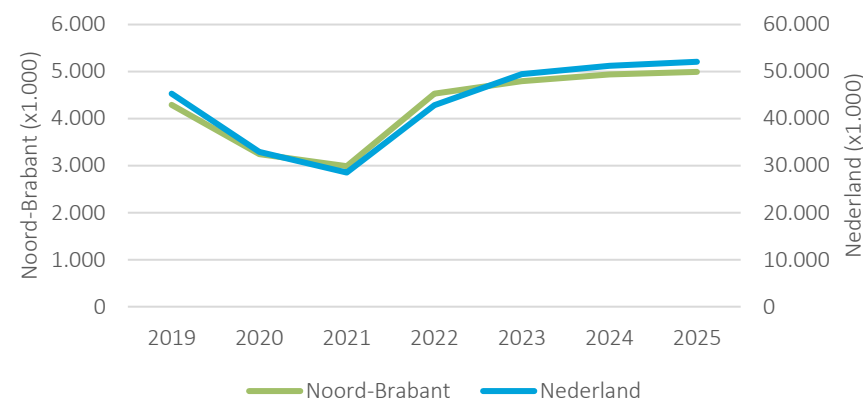
Hoe heeft de toeristische sector zich in Noord-Brabant ontwikkeld in 2025? In dit hoofdstuk duiken we de cijfers in en beschrijven we de ontwikkeling van binnenlandse en buitenlandse toeristen in onderzoeksjaar 2025¹.

2.1 Ontwikkeling toerisme in Noord-Brabant

Meer gasten dan in 2024: In het onderzoeksjaar 2025 steeg het aantal binnen- en buitenlandse gasten in Brabant met 1% tot bijna 5 miljoen. Deze groei wordt veroorzaakt door een stijging van het aantal binnenlandse (+1%) én buitenlandse gasten (+1%), met name bij hotels. De volgende paragrafen gaan hier verder op in.

Landelijk zien we in 2025 een iets sterkere stijging van het aantal gasten (+1,6%). Toch zien we dat sinds 2019 Brabant en Nederland gemiddeld genomen dezelfde lijn volgen in de ontwikkeling van het aantal gasten (figuur 2.1).

Figuur 2.1 - Ontwikkeling aantal gasten (x1.000) in Noord-Brabant en Nederland, per onderzoeksjaar (CBS, bewerking BRVT)

Minder nachten dan in 2024: Samen brachten alle gasten zo'n 13,8 miljoen overnachtingen door in Brabant, een daling van bijna 2% ten opzichte van 2024. Dit komt doordat gasten vanuit Nederland en België (belangrijke markten voor Brabant) iets minder nachten in de provincie doorbrachten.

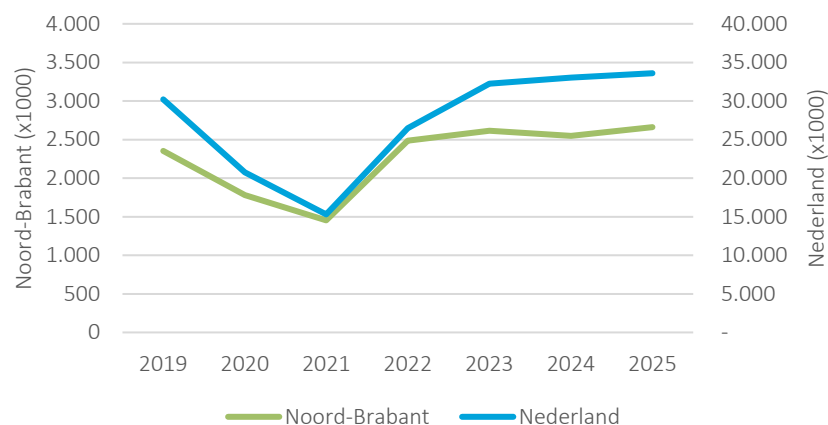
In de volgende alinea's laten we de ontwikkeling van toerisme in Noord-Brabant in 2025 zien, uitgesplitst naar de logiessectoren 'hotels' en 'verblijfsrecreatie' (kampeerterreinen, huisjesterreinen, groepsaccommodaties).

¹ Zie inleiding voor een toelichting op de term 'onderzoeksjaar'.

Ontwikkeling gasten bij hotels

Het aantal gasten in hotels trekt weer aan: Na een kleine afname in het vorige jaar, is in 2025 het aantal gasten in Brabantse hotels weer toegenomen (bijna 2,7 miljoen in totaal). *We zien een sterkere groei van het aantal hotelgasten in Brabant (+4%) dan in Nederland (+2%).* In Brabant nam zowel het binnenlandse en buitenlandse gasten in hotels toe. *Landelijk zagen we ook een stijging van het buitenlandse gasten in hotels, maar wel een daling van het binnenlandse gasten.* Figuur 2.2 laat de ontwikkeling van het totale aantal hotelgasten zien in Noord-Brabant en Nederland sinds 2019.

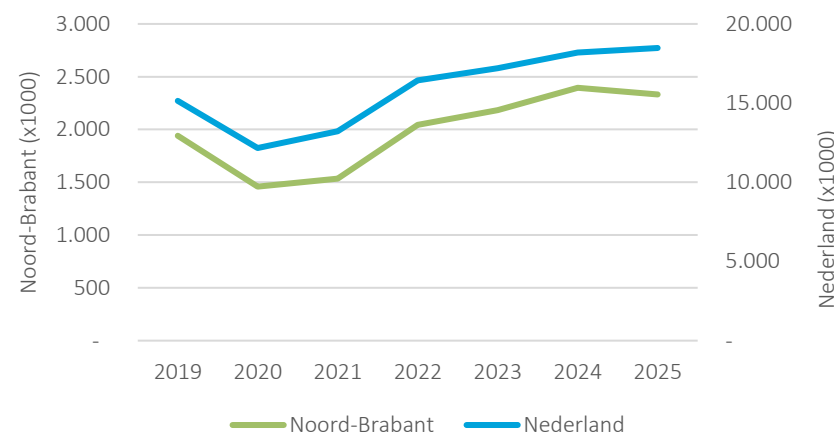
Figuur 2.2 - Ontwikkeling aantal gasten bij hotels (x1.000) in Noord-Brabant en Nederland, per onderzoeksjaar (CBS, bewerking BRVT)

Ontwikkeling gasten bij verblijfsrecreatie

Minder gasten in verblijfsrecreatie² dan in 2024: Er verbleven 2,3 miljoen gasten bij de Brabantse verblijfsrecreatie in 2025. Dat is 3% minder dan in 2024. Er kwamen namelijk zowel minder gasten vanuit binnen- als buitenland naar de verblijfsrecreatie dan het jaar ervoor. Met name België bleef achter ten opzichte van 2024 (hierover meer in de volgende paragraaf). Mogelijk speelt hierbij een rol, dat 2024 een goed jaar was voor de Brabantse verblijfsrecreatie. Het kan zijn dat de groei 'normaliseert'. *Landelijk was er wel sprake van een toename van gasten bij verblijfsrecreatie (+2%).*

Figuur 2.3 - Ontwikkeling aantal gasten bij verblijfsrecreatie (x1.000) in Noord-Brabant en Nederland, per onderzoeksjaar (CBS, bewerking BRVT)

² Verblijfsrecreatie is de verzamelterm die het CBS hanteert voor 'huisjesterreinen, kampeerterreinen en groepsaccommodaties'.

Brabant behoudt positie en zakt op de ranglijst: Wat betreft het totaal aantal *gasten* zakt Brabant van de 3^e naar de 4^e positie in de ranglijst van provincies. Het aantal gasten in Gelderland stijgt namelijk net wat harder en haalt daarmee Brabant in. Bij de ranglijst van het totaal aantal *overnachtingen* behoudt Brabant haar 4^e positie (want: het aantal nachten in Limburg neemt net zoveel af, als in Brabant). Op de markt voor *zakelijke hotelnachten* behoudt Brabant de 3^e positie. In 2.5 van dit hoofdstuk gaan we dieper in op de ontwikkeling van zakelijke nachten.

2.2 Samenvatting kerncijfers Toerisme in Noord-Brabant 2025

Gasten in Brabant

- 3,5 miljoen binnenlandse gasten (+1% t.o.v. 2024)
- 1,5 miljoen buitenlandse gasten (+1% t.o.v. 2024)
 - 388.000 Duitse gasten (27% van totaal buitenlandse gasten)
 - 442.000 Belgische gasten (30% van totaal buitenlandse gasten)
- In totaal bijna 5 miljoen gasten (inclusief zakelijke gasten) in Brabant in onderzoeksjaar 2025 (+1% t.o.v. 2024).

Overnachtingen in Brabant

- 9,9 miljoen binnenlandse overnachtingen (-3% t.o.v. 2024)
- 4 miljoen buitenlandse overnachtingen (+1% t.o.v. 2024)
 - 1.255.000 overnachtingen door Duitse gasten (32% van het totaal aantal buitenlandse overnachtingen)
 - 1.080.000 overnachtingen door Belgische gasten (27% van het totaal aantal buitenlandse overnachtingen)
- In totaal 13,8 miljoen overnachtingen in Brabant in onderzoeksjaar 2025 (-2% t.o.v. 2024)

Economische betekenis

- € 443 miljoen door binnenlandse verblijfsgast (2024)
- ± € 62 p.p.p.d. door binnenlandse gast (per persoon per dag)
- € 503,4 miljoen door buitenlandse verblijfsgasten (2022)
- ± € 93 p.p.p.d. door de buitenlandse gast, waarvan
 - ± € 113 p.p.p.d. door Belgische gast
 - ± € 101 p.p.p.d. door Duitse gast

Positie benchmark t.o.v. andere provincies in Nederland

- Gasten totaal binnen- & buitenlands: 4^e positie (-*)
 - Duitse gasten totaal: 6^e positie (=)
 - Belgische gasten totaal: 2^e positie (=)
- Overnachtingen totaal binnen- & buitenlands: 4^e positie (=)
 - Duitse overnachtingen totaal: 7^e positie (=)
 - Belgische overnachtingen totaal: 2^e positie (=)
- Zakelijke overnachtingen totaal: 3^e positie (=)

* Toelichting op gebruikte symbolen

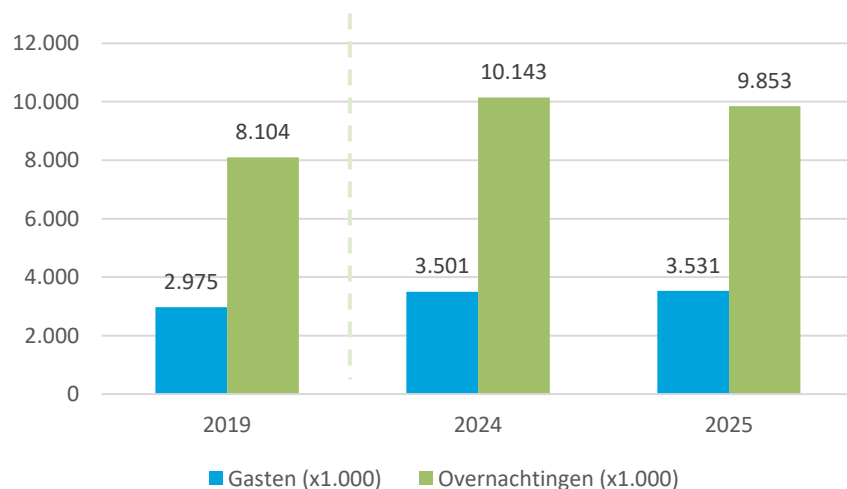
= Positie behoud | + positie gestegen | - positie gedaald

2.3 Binnenlands toerisme

Lichte stijging van het aantal binnenlandse gasten, maar daling van het aantal overnachtingen: Er verbleven net iets meer dan 3,5 miljoen binnenlandse gasten in Brabant in 2025. Dit is 1% meer dan het jaar ervoor. Dit komt door een stijging van het aantal binnenlandse gasten in *hotels* (+5%). Het aantal binnenlandse gasten in *verblijfsrecreatie* nam daarentegen juist af (-2%) (zie ook paragraaf 2.1). Onderaan de streep neemt zodoende het binnenlands aantal gasten toe.

De binnenlandse gasten brachten samen 9,9 miljoen overnachtingen door in Brabant. Dit is 3% minder dan in 2024. Figuur 2.4 laat de ontwikkeling zien. De binnenlandse overnachtingen volgen de lijn van het aantal gasten: iets meer in hotels, iets minder bij verblijfsrecreatie.

Figuur 2.4 - Ontwikkeling van binnenlandse gasten en overnachtingen in Noord-Brabant (x1.000), per onderzoeksjaar (CBS, bewerking BRVT)

2.4 Inkomend toerisme

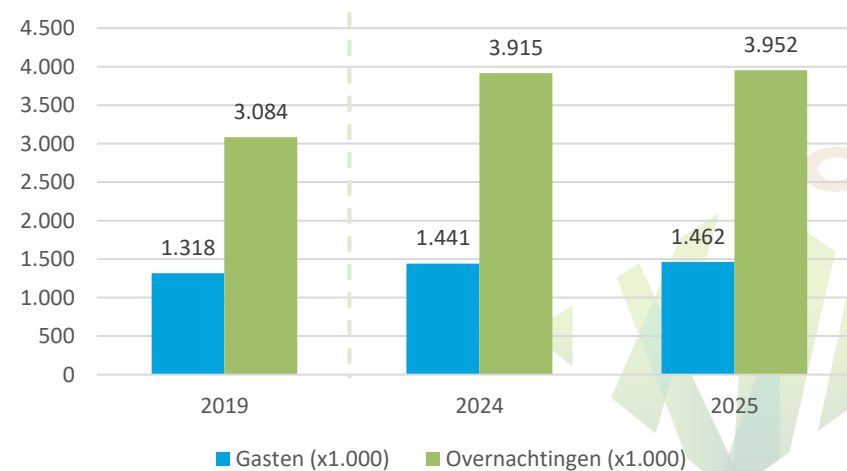
In deze paragraaf gaan we allereerst in op de ontwikkeling van inkomend toerisme in Brabant, als totaal. Daarna gaan we specifiek in op het inkomende toerisme vanuit België en Duitsland.

Inkomend toerisme (totaal landen)

In 2025 nam het aantal buitenlandse gasten licht toe (+1%). In totaal verbleven bijna 1,5 miljoen buitenlandse gasten in Noord-Brabant. Samen brachten de buitenlandse gasten bijna 4 miljoen overnachtingen door in Brabant (+1%). Figuur 2.5 laat deze ontwikkelingen zien.

Het aantal inkomende toeristen is volledig sinds de coronapandemie en ligt boven het niveau van 2019. Waar we in het vorige onderzoeksjaar nog zagen dat het aantal buitenlandse hotelgasten nog onder het niveau van 2019 lag, ligt dat er nu boven.

Figuur 2.5 - Ontwikkeling van buitenlandse gasten en overnachtingen in Noord-Brabant (x1.000), per onderzoeksjaar (CBS, bewerking BRVT)

Inkomend toerisme vanuit België

Brabant behoudt 2e positie in aantal Belgische gasten: Noord-Brabant behoudt de 2^e positie (na Noord-Holland) in de ranglijst van het aantal Belgische gasten (ten opzichte van andere Nederlandse provincies). Toch zijn er wel wat ontwikkelingen zichtbaar ten opzichte van 2024:

Minder Belgische gasten (bij verblijfsrecreatie) dan in 2024: In totaal ontving Brabant 442.000 Belgische gasten in onderzoeksjaar 2025. Deze Belgische gasten verbleven *vaker* in Brabantse hotels (+7%) en *minder* vaak bij de Brabantse verblijfsrecreatie (kampeerterreinen, huisjesterreinen, groepsaccommodaties) dan vorig jaar (-13%). Uit onderliggende cijfers blijkt dat de Belgische gast in Brabant vooral minder bij huisjesterreinen/bungalowparken verbleef dan in het vorige jaar. In 2024 zagen we dat het aantal Belgische gasten bij verblijfsrecreatie weer volledig hersteld was (na de coronapandemie), nu ligt dat weer iets lager.

Verklaringen: Mogelijke verklaringen zijn te vinden in studies van Thx Agency en NBTC naar de Belgische markt. Daaruit blijkt dat 2024 een goed jaar was voor Nederland, wat betreft vakanties van Belgen. *Dat verklaart mogelijk (deels) de daling in 2025.* Verder blijkt dat Belgen sinds de coronapandemie prijsbewuster kiezen. Ze maken andere keuzes op het gebied van reizen dan voorheen, bijvoorbeeld door kortere vakanties en goedkopere accommodaties te boeken (NBTC Key Insights België 2026). Landelijk ziet het NBTC op lange termijn (2014-2024) een afname van het aandeel huisjesterreinen/bungalowparken bij inkomend toerisme vanuit België, hoewel het nog steeds een omvangrijk segment is. *Dat verklaart mogelijk (deels) het lagere aantal Belgische gasten bij verblijfsrecreatie (en specifiek de huisjesterreinen) in Brabant.*

Hiernaast wordt het onderzoek van Thx Agency naar de Vlaamse markt al benoemd. Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van Brabant Partners. Wat hier verder in opvalt:

- **Bekendheid:** De bekendheid van Noord-Brabant bij Vlamingen is gegroeid van 27% naar 51% tussen 2022 en 2025. Bij de jonge doelgroep van 25-39 jaar is de bekendheid het hoogst. Brabant wordt met name gezien als bestemming voor dag-uitstapjes, een lang weekend of korte vakanties.
- **Bestedingen:** Gunstige factor voor komende jaren is de koopkracht van Belgen: doordat de lonen automatisch meestijgen met de inflatie, hebben prijsstijgingen minder negatieve impact, verwacht Thx Agency. Vlamingen geven bovendien makkelijker geld uit als daar kwaliteit tegenover staat, onder meer aan ervaringen en korte vakanties;
- **Herhaalbezoek:** Vlamingen zijn trouwe gasten: als ze zich ergens welkom en thuis voelen, is de kans groot dat ze herhaalbezoekers worden. Dit onderschrijft het NBTC in de Key Insights België: een aanzienlijk deel van de Belgische reizigers keert het liefst steeds terug naar dezelfde, vertrouwde vakantiebestemming.

Meer over het onderzoek is te lezen in de onderzoeksposter 'Noord-Brabant. Waar Vlamingen graag op vakantie komen' (2025).

Inkomend toerisme vanuit Duitsland

Brabant behoudt 6e positie in aantal Duitse gasten: Brabant behoudt de 6e positie in de ranglijst van het aantal Duitse gasten in Nederlandse provincies in 2025, na Limburg (#4) en Gelderland (#5).

Meer Duitse gasten (in hotels) dan in 2024: In 2025 nam het aantal Duitse gasten in Brabant met 3% toe tot 388.000 gasten. De stijging van het aantal gasten in Noord-Brabant kwam doordat meer Duitse gasten in Brabantse *hotels* verbleven (+7%). In de *verblijfsrecreatie* (kampeerterreinen, huisjesterreinen groepsaccommodaties) zagen we echter het aantal Duitse gasten iets afnemen (-1%). Ondanks deze lichte afname ligt het aantal Duitse gasten (+102%) en hun overnachtingen (+112%) in de Brabantse verblijfsrecreatie nog fors boven het niveau van 2019.

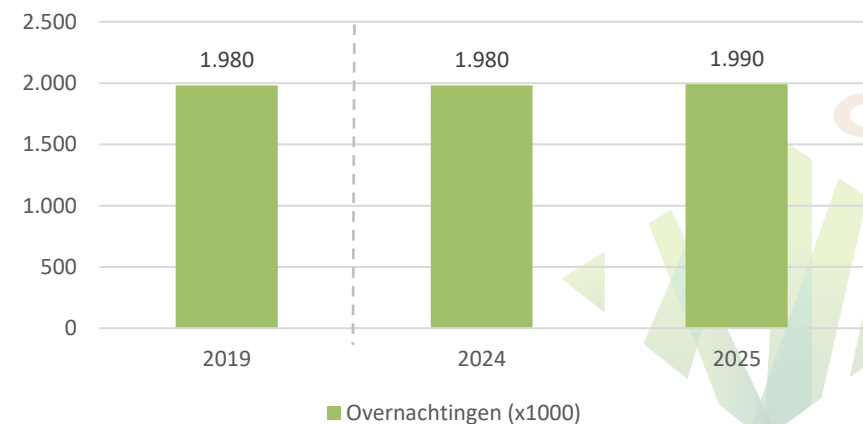
Verklaring: In de recente Key Insights Duitsland constateert het NBTC ook dat Duitse gasten steeds vaker andere provincies kiezen voor een verblijf, in plaats van de gebruikelijke kustgebieden: “er is dus sprake van een verbreding van het reisgedrag: naast de kustprovincies kiezen Duitse bezoekers ook steeds meer voor andere Nederlandse provincies.” Verder valt op dat korte vakanties, natuurgerichte- en familievakanties winnen aan populariteit onder Duitsers. Het bezoek aan Nederland groeit bovendien sterker *buiten* het hoofdseizoen, stelt het NBTC.

2.5 Zakelijk toerisme

Brabant behoudt 3e positie voor zakelijke nachten in hotels: Noord-Brabant behoudt in 2025 de 3e positie wat betreft zakelijke overnachtingen in hotels, na Noord-Holland (#1) en Zuid-Holland (#2).

Zakelijke markt in Brabant weer boven pre-corona niveau: Na een afname van het aantal zakelijke hotelovernachting vorig jaar, ligt het aantal nu weer boven het pre-corona niveau, met 1.990.000 overnachtingen. Dit is een stijging van 0,5% t.o.v. 2024. *Landelijk zien we dat het aantal zakelijke hotelovernachtingen nog steeds afneemt (-2,7% t.o.v. het vorige jaar). Het aantal landelijke zakelijke overnachtingen zakt hiermee nog verder onder het pre-corona niveau van 2019 (-18%).* Hier zijn nog geen harde verklaringen voor aangewezen. Uit onderliggende cijfers blijkt wel dat de provinciale verschillen groot zijn: zo daalt #1 Noord-Holland met 8% en stijgt #2 Zuid-Holland met 11% ten opzichte van 2024.

Figuur 2.6 - Ontwikkeling van zakelijke overnachtingen bij hotels in Noord-Brabant (X1.000), per onderzoeksjaar (CBS, bewerking BRVT)

2.6 Dagbezoek

Met dagbezoek doelen we op vrijetijdsactiviteiten die mensen buitenshuis ondernemen in hun vrije tijd, zonder overnachting (ook wel recreatie genoemd).

Er zijn geen recente gegevens beschikbaar over het werkelijke dagbezoek of vrijetijdsactiviteiten in Nederland of Noord-Brabant in 2025. Het Nederlands Vrijtijdsonderzoek (NVTO) wordt namelijk slechts eens in de paar jaar uitgevoerd. We verwijzen naar voorgaande Monitoringsnotities voor een beschrijving van het NVTO. Op basis van sectoranalyses van ABN AMRO, kunnen we wel enkele verwachtingen uitspreken voor de dagrecreatieve sector *in Nederland* in 2025:

Voor de dagrecreatieve sector in 2025 gaat ABN AMRO uit van groei, maar minder fors dan in de jaren vlak na de coronapandemie (toen er sprake was van een 'inhaalvraag'). De vraag 'normaliseert'. De meeste groei verwacht de bank voor de museum-sector (+4% bezoek), gevolgd door bioscopen (+2,5% bezoek). Voor de attractieparken en dierentuinen (+1%) en cafés (+0,5%) verwacht de bank lichte groei van het bezoek in 2025.

Als gunstige factoren voor de groei, noemt de bank de veerkracht van de dagrecreatieve sector na de coronapandemie. Bedrijven spelen meer in op trends als duurzaamheid, unieke belevingen en technologische innovaties en proberen zich te onderscheiden. Als remmende factoren worden personeelskrapte en hogere kosten genoemd, waardoor met name kleine ondernemers niet altijd de benodigde investeringen kunnen doen om 'bij te blijven' bij de behoeften van de consument (ABN AMRO, 2025).

2.7 Bestedingen

In deze paragraaf gaan we in op de bestedingen van *verblijfs gasten*. Bestedingen over 2025 zijn niet beschikbaar, daarom kijken we naar de gegevens van 2024. Er zijn geen nieuwe gegevens beschikbaar over bestedingen van *recreanten en dagbezoekers*. De beschikbare gegevens daarover, zijn beschreven in de Monitoringsnotities van 2023 en 2024.

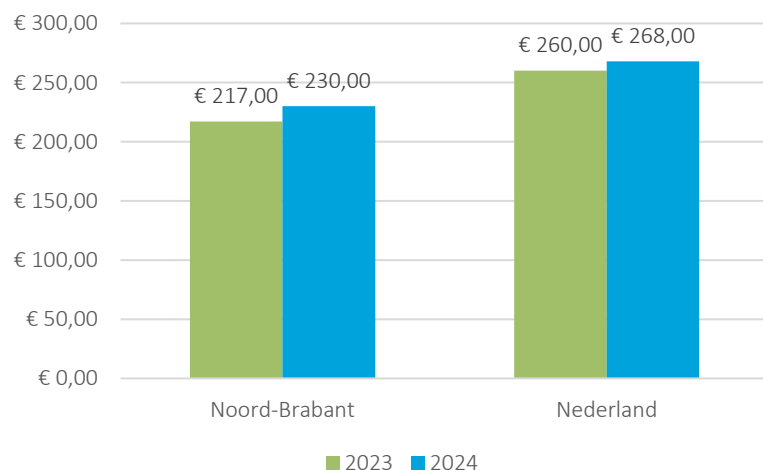
Binnenlandse verblijfs gasten in Brabant

- **In 2024 werd door de binnenlandse vakantiegangers € 443 miljoen uitgegeven in Brabant.** Brabant heeft hiermee een aandeel van 10% op alle binnenlandse vakantiebestedingen in Nederland. De totale vakantiebestedingen liggen 12% hoger dan in het vorige jaar.
- **Per verblijf:** Nederlanders besteedden tijdens een vakantie in Brabant gemiddeld € 230 per persoon per verblijf in 2024. Dit is gestegen t.o.v. het vorige jaar (€ 217,-). Figuur 2.6 laat de bestedingen per verblijf zien, van binnenlandse vakantiegangers, tijdens hun verblijf in Brabant en Nederland. *In 2024 stegen de bestedingen in Brabant (+6%) sterker dan in Nederland (+3%), maar landelijk liggen de bestedingen per verblijf iets hoger dan in Brabant.* Als mogelijke verklaring voor de stijgende uitgaven in 2024, noemen experts onder andere de 'inhaalvraag' van vakanties na de coronapandemie, het veranderende consumentengedrag (meer luxe, kortere vakanties, hoger vakantiebudget) en stijgende prijzen in accommodaties en horeca (NBTC; CBS; ABN Amro).

- **Per dag³:** Omgerekend geven Nederlandse vakantiegangers zo'n €62 per persoon per dag uit tijdens hun verblijf in Brabant. Ook dit is toegenomen ten opzichte van het vorige jaar. *Landelijk ligt de gemiddelde besteding p.p.p.d. op €65,40.*
- **Verwachting 2025:** Hoeveel er door binnenlandse vakantiegangers in 2025 werd uitgegeven is nog niet bekend. Met een lichte stijging van het aantal gasten (+1%), een daling van het aantal overnachtingen (-3%), én de gestegen prijzen, is het moeilijk te voorspellen hoe de bestedingen zich ontwikkelen in 2025.

Figuur 2.6 - Ontwikkeling van bestedingen van binnenlandse gasten, per persoon per verblijf, in Noord-Brabant en Nederland (CVO, 2024)

³ Om deze bestedingen te berekenen, delen we de bestedingen per persoon per verblijf, door de *gemiddelde verblijfsduur*.

Buitenlandse verblijfsgasten in Brabant

De meest recente gegevens over de vakantiebestedingen van buitenlandse gasten, dateren uit 2022 en zijn beschreven in eerdere Monitoringsnotities. Hier worden deze kort herhaald en waar mogelijk aangevuld met nieuwe inzichten.

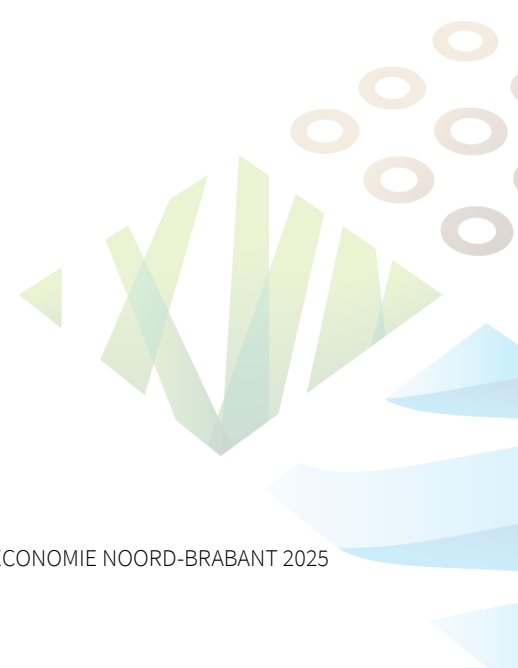
- **Buitenlandse gasten gaven in 2022 € 503,4 miljoen uit voor een verblijf in Noord-Brabant.** Van de buitenlandse gasten zijn er geen nieuwere inzichten dan die in de vorige Monitoringsnotitie vermeld zijn. Het Onderzoek Inkomend Toerisme van NBTC is sindsdien namelijk niet vernieuwd. Mogelijk zijn de vakantiebestedingen van buitenlandse gasten in Brabant iets toegenomen. Dit omdat het aantal gasten én overnachtingen beide met 1% zijn gestegen en zij meer in hotels verbleven (waar doorgaans de bestedingen hoger liggen dan in de verblijfsrecreatie).
- **Per verblijf:** Belgische verblijfsgasten besteedden gemiddeld € 361 per persoon per verblijf in Brabant en Duitse gasten gemiddeld € 603 per verblijf (OIT, 2022). Oftewel: de bestedingen van Belgische en Duitse gasten in Brabant liggen bijna 1,5 tot 3x zo hoog als die van de Nederlandse gast.
- **Per dag:** Omgerekend gaven Belgische verblijfsgasten zo'n € 113 per persoon per dag uit aan een verblijf in Brabant en Duitse gasten € 101 per persoon per dag.
- **2024:** Het NBTC deed onderzoek naar het reisgedrag van Belgen (in het algemeen, niet specifiek naar Nederland of Brabant). Daaruit blijkt dat hun vakantie-uitgaven in 2024 stegen, deels omdat men vaker op vakantie ging (NBTC, Key Insights België).

2.8 Banen

Het aantal banen in de Brabantse vrijetijdssector ligt op bijna 97.000, dit is opnieuw een recordhoogte: In 2024 telde Brabant 96.725 banen in de vrijetijdssector die goed waren voor 54.695 fte. Ten opzichte van 2023 nam het aantal banen met 2% toe en het aantal fte met 3%. *Landelijk zagen we dit minder hard toenemen (beiden met 1%).*

Ook het aantal bedrijven in de vrijetijdssector van Brabant groeide met 3% tot 19.570 banen. *Landelijk zagen we een stijging van 4%.*

Ondanks dat het werven en behouden van horecapersoneel lastig blijft, werken er meer mensen dan ooit in de horeca. De Koninklijke Horeca Nederland geeft aan dat die krapte op de arbeidsmarkt niet alleen in de horeca speelt. Vergrijzing en een daling van het aantal jongeren zorgen in vrijwel alle sectoren voor personeelstekorten. Het is een breed maatschappelijk vraagstuk dat vraagt om gezamenlijke oplossingen (KHN, 2025).

Verwachtingen toekomst

3 Verwachtingen toekomst

Dit hoofdstuk geeft een doorkijk naar de toekomst van de toerismesector, op de korte en lange termijn, op basis van bestaande bronnen.

3.1 Verwachtingen toerisme op korte termijn

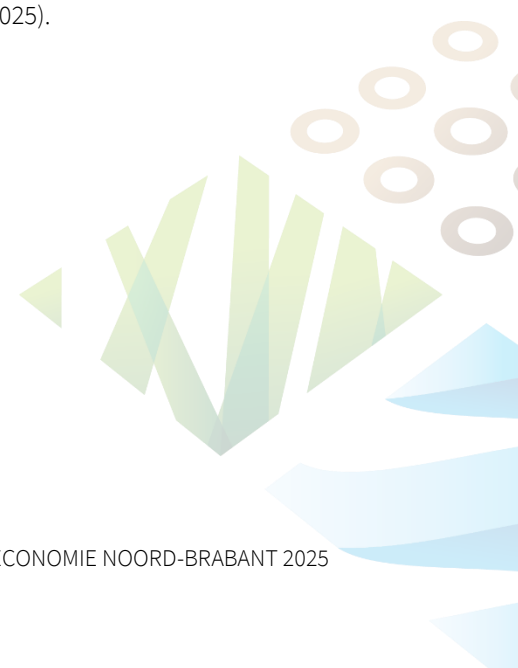
Voor 2026 zijn de verwachtingen voor toerisme en recreatie in Nederland gematigd positief. De groei van de afgelopen jaren zet door, maar langzamer dan de afgelopen jaren. De sector heeft te maken met hogere kosten, personeelstekorten en de onzekerheid over de impact van de btw-verhoging op logies.

Voor de korte termijn (2025–2026) wordt een gematigde groei verwacht van de toeristische vraag. NBTC gaat uit van een ‘vertraging’ van de groei in 2026 ten opzichte van voorgaande jaren. Vanuit Duitsland kan Nederland rekenen op meer bezoek in het voorjaar van 2026. Dit komt doordat de Duitse feestdagen op ‘gunstige weekdays’ vallen (NBTC, Key Insights Duitsland). De intentie bij Belgen om (ergens) op vakantie te gaan, is iets afgenomen ten opzichte van vorig jaar, hoewel hiervoor nog geen verklaring is gevonden. Het inkomend toerisme groeit in 2026, verwacht NBTC, maar in een langzamer tempo.

Binnenlands toerisme neemt in 2026, na jaren van groei, naar verwachting af met 1%. Dit is ook terug te zien in de vakantie-intentie van Nederlanders om *Noord-Brabant* te bezoeken. Dit ligt voor 2026 op 7% (8% in 2025) (NBTC, januari 2026).

Verklaringen liggen in de gestegen prijzen en de btw-verhoging op logies. Vakantiegevers zeggen (meer dan vorig jaar) hun vakantiegedrag aan te passen als gevolg van de stijgende prijzen. Uit de Vakantie Sentiment Monitor van het NBTC blijkt dat als mensen hun vakantiegedrag aanpassen vanwege de hogere prijzen, dat ze dit vooral doen door te kiezen voor goedkopere accommodaties of minder vaak op vakantie gaan. Ook besparen op de bestemming zelf (bijv. door minder vaak uit eten te gaan) en kortere vakanties worden genoemd als besparingsmogelijkheden (NBTC, januari 2026).

Er zijn ook redenen voor optimisme, schrijft NBTC. Zo groeit de Europese economie (gunstig voor inkomend toerisme) en stijgt de consumptie van Nederlandse huishoudens (gunstig voor vakantie- en recreatiegedrag). Vertragen en verbinden worden belangrijke aspecten bij het vakantiegedrag in 2026, verwacht NBTC: “In een wereld vol digitale druk, prestatiedrang en constante prikkels kiezen steeds meer bezoekers voor rust en bewustwording. Niet méér willen beleven, maar juist vertragen, herstellen en schermen even uitzetten.” NBTC verwacht dat er meer aandacht komt te liggen op kwaliteit, persoonlijke ervaringen en duurzame keuzes (NBTC, Trendpublicatie 2025).

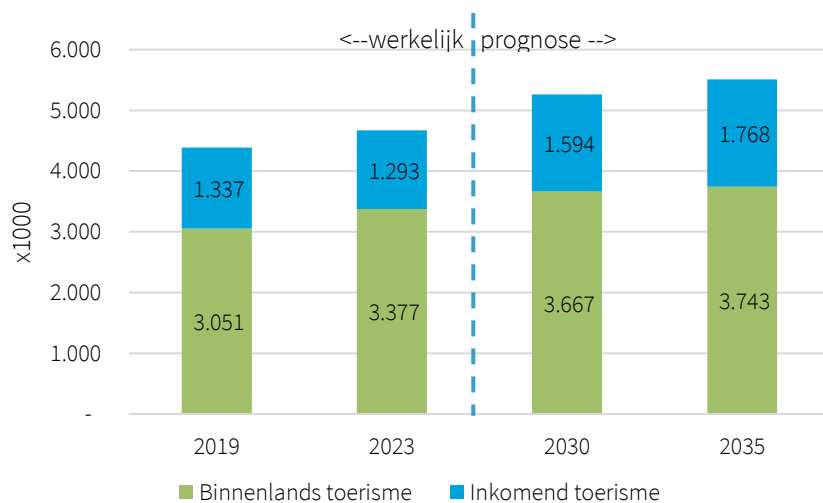

3.2 Verwachtingen toerisme op lange termijn

Op de lange termijn wordt een verdere groei verwacht van toerisme in Noord-Brabant. Dat blijkt uit de toerismeprognoses van CELTH en NBTC (Forecast 2035). In 2035 zal Brabant naar verwachting 5,5 miljoen verblijfgasten ontvangen. Dit is een toename van 18% ten opzichte van 2023, van het totaal aantal verblijfgasten.

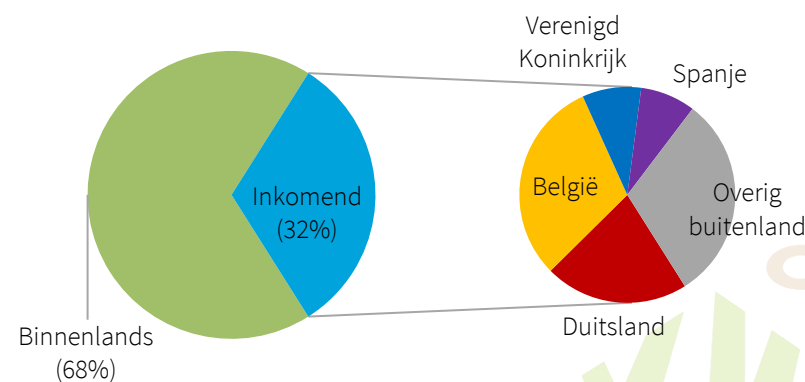
Vanuit eigen land (Nederlanders op vakantie in Brabant) is een groei voorzien van 11% tussen 2023 en 2035. Vanuit het buitenland wordt een groei verwacht van 37% in dezelfde periode. Het volgende figuur illustreert de verwachte groei, uitgesplitst naar binnenlands en inkomend toerisme.

Figuur 3.1 Verwacht aantal verblijfgasten in Noord-Brabant in 2035, uitgesplitst naar binnenlands en inkomend toerisme

De toerismeprognose doet ook uitspraken over de verwachte groei per herkomstland. In 2035 komt de toeristische vraag in Brabant grotendeels van Nederlanders, Belgen en Duitsers. De huidige doelmarkten blijven van belang. Figuur 3.2 illustreert dit: in 2035 komt naar verwachting 68% van alle gasten in Brabant van eigen bodem (cirkeldiagram links). Het overige deel (32%) betreft gasten uit het buitenland en dan met name uit België en Duitsland (diagram rechts). Het aandeel buitenlandse gasten wordt daarmee iets groter dan het nu is (29% in 2025). *Ook landelijk zien we deze ontwikkeling, hoewel deze een sterkere toename van het aandeel buitenlands laat zien, door de verwachte groei van buitenlands toerisme in Noord- en Zuid-Holland.*

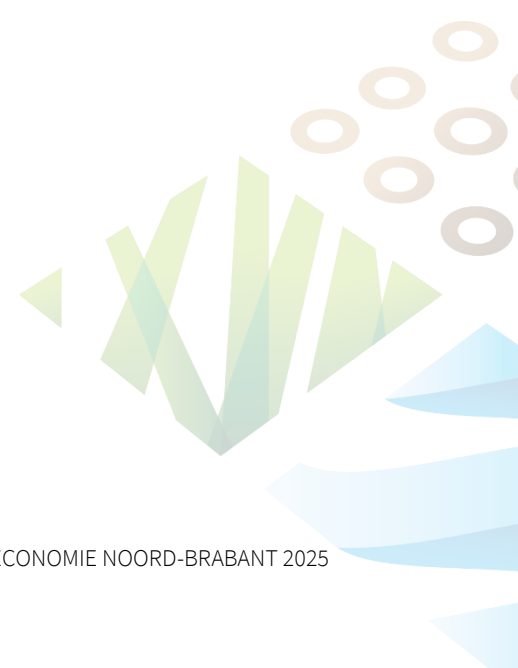
Figuur 3.2 Verwachte verdeling van verblijfgasten in Noord-Brabant in 2035, naar herkomst

Impact btw-verhoging op de prognoses

Een onzekerheidsfactor bij deze prognoses is de btw-verhoging op overnachtingen: op 1 januari 2026 werd de btw op logies verhoogd van 9 naar 21 procent. Onder meer vanwege de btw-verhoging gaat het NBTC uit van 'vertraagde' groei van de vraag. Het NBTC ziet echter ook factoren in de markt die gunstig zijn voor de vraag, zoals de groeiende economie. Het NBTC verwacht dat ongeveer 75% van de ondernemers de btw-verhoging doorrekent in hun prijzen. Zodoende komt het NBTC onder aan de streep uit op een lichte groei voor 2026 en blijft het vast houden aan de toerismeprognoses voor 2035.

Koninklijke Horeca Nederland en ABN AMRO voorspelden eerder dat de btw-verhoging de vraag naar hotels, vakantieparken en vergelijkbare logies hard zal raken. Vooral ondernemers in grensgebieden kunnen getroffen worden, omdat consumenten makkelijker kunnen uitwijken naar accommodaties net over de grens.

Kortom

4 Kortom, wat valt ons op?

Tot slot vatten we deze notitie samen, aan de hand van de opvallendste hoogtepunten en aandachtspunten.

4.1 Hoogtepunten

Deze Monitoringsnotitie laat meerdere positieve ontwikkelingen zien in de cijfers. Hieronder vatten we de belangrijkste hoogtepunten uit de notitie samen:

- Sinds 2012 ontwikkelt het aantal gasten in Brabant zich in lijn met Nederland. Ondanks enkele verschillen in onderzoeksjaar 2025, wijkt de provincie niet sterk af van het landelijke beeld.
- Brabant behoudt haar positie op de meeste vlakken. Ondanks de ontwikkelingen en aandachtspunten die we schetsen behoudt Brabant haar posities op de Duitse en Belgische markt (zowel gasten als overnachtingen), totaal aantal nachten én de zakelijk markt.
- Het aantal banen in de Brabantse gastvrijheidssector blijft groeien tot bijna 97.000 banen in 2024, ondanks dat het lastig blijft om personeel te vinden en te behouden.
- Binnenlandse toeristische bestedingen nemen toe in Brabant. Ondanks dat de gemiddelde besteding per dag nog onder het landelijk gemiddelde ligt, zijn de totale binnenlandse toeristische bestedingen toch flink gestegen in 2024. Daarbovenop blijven de bestedingen door Duitsers en Belgen 1,5 tot 3 keer zo hoog als de binnenlandse toeristische bestedingen.
- Brabant blijft in het onderzoeksjaar 2025 een sterke positie op de zakelijke markt behouden. Terwijl we landelijk zien dat de zakelijke hotelnachten afnemen (ook in koploper Noord-Holland), zit het in Brabant weer boven het pre-coronaniveau.
- Terwijl landelijk het hotelbezoek afnam van binnen- en buitenlands gasten wist Brabant ervoor te zorgen dat het aantal gasten in hotels juist steeg, zowel vanuit het binnenland als buitenland, zowel vanuit Duitsland als België.
- Verdubbeling Duitse gasten bij verblijfsrecreatie over langere periode: Sinds 2019 is het Duitse bezoek bij de Brabantse verblijfsrecreatie fors gestegen (+102% gasten). Ondanks dat de groei inmiddels iets afzwakt, is het Duitse bezoek 2x zo hoog dan in 2019. *Landelijk is de groei minder fors (namelijk 1,5x).*
- Toerismeprognoses zijn gematigd positief, met name groei op lange termijn: op korte termijn wordt enige groei van toerisme in Nederland verwacht, maar minder dan voorgaande jaren. Stijgende prijzen en de btw-verhoging spelen hierbij een rol. Richting 2035 wordt een verdere toename verwacht van het aantal gasten in Brabant (+18%). Dit wordt veroorzaakt door een groei van 11% van het binnenlands toerisme en +37% van het inkomend toerisme. België en Duitsland blijven ook in 2035, naast de binnenlandse markt, de belangrijkste herkomstlanden.
- De bekendheid van Noord-Brabant bij Vlamingen is toegenomen van 27% naar 51%, blijkt uit onderzoek van Thx Agency. Het onderzoek onderschrijft de positionering van Brabant als ‘korte dichtbijvakantie’ in België.

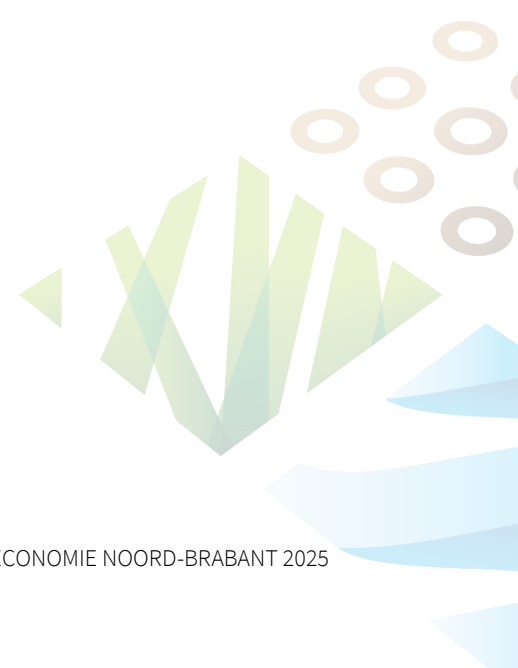
4.2 Aandachtspunten

In deze Monitoringsnotitie komt ook een aantal ontwikkelingen naar voren, die aandacht verdienen, waarbij een 'vinger aan de pols' raadzaam lijkt. We zien de volgende aandachtspunten:

- **Impact btw-verhoging op logies is onzeker.** Het NBTC gaat uit van een nadelig effect van de btw-verhoging op de vraag, maar ziet ook positieve factoren in de markt die de vraag stimuleren. Zodoende komt het NBTC onder aan de streep uit op een licht groeiende verblijfsmarkt in 2026. Tegelijkertijd spreken experts hun zorgen uit over de btw-verhoging en de impact voor logies in met name grensgebieden. Dit betekent mogelijk grotere uitdagingen voor logies in Noord-Brabant. Het is aan te raden om ondernemers in Brabant zelf te bevragen, wat zij merken en wat hun verwachtingen zijn.
- **Het werven en behouden van horecapersoneel blijft lastig.** Hoewel het aantal werknemers in de Brabantse horeca groeit, blijft de krapte bestaan en speelt deze in meerdere sectoren. Vergrijzing en een afname van het aantal jongeren zorgen voor brede personeelstekorten. Het is een breed maatschappelijk vraagstuk dat vraagt om gezamenlijke oplossingen, aldus KHN. Het is aan te raden hierover met ondernemers in gesprek te gaan.
- **Brabant zakt net naar de 4^e positie op ranglijst totaal aantal gasten,** ondanks groei. In Gelderland neemt het aantal gasten net wat meer toe en stoot daarmee Brabant van haar 3^e positie.
- **Minder overnachtingen in Brabant.** Terwijl het aantal gasten wat steeg, daalde juist het aantal overnachtingen. Dit kwam vooral door minder overnachtingen van de binnenlandse en Belgische gast. Zie hiervoor ook het volgende aandachtspunt.

- **Het aantal Belgische gasten ligt lager dan vorig jaar,** doordat ze minder bij huisjesterreinen/bungalowparken verbleven. Ze verbleven vaker in hotels maar onder aan de streep is het aantal Belgische gasten in Brabant in 2025 lager dan in 2024. Desondanks behoudt Brabant de 2^e positie van het aantal Belgische gasten per provincie. Landelijk lijkt het aantal Belgische gasten nog wat door te groeien.

Kortom: het aantal gasten in Noord-Brabant steeg en zij verbleven *meer bij hotels* en *minder bij verblijfsrecreatie* dan in 2024. Dit geldt voor zowel de gast uit Nederland, België als Duitsland. Het verschil daarbij is dat het toerisme uit eigen land en Duitsland onder aan de streep uitkomen op *meer* gasten, en vanuit België op *minder* gasten dan in het vorige jaar. Het aantal overnachtingen in Noord-Brabant ligt ook wat lager dan in 2024. Het is dus zinvol om deze ontwikkelingen te blijven volgen om te bepalen of hier sprake is van trends of tijdelijke veranderingen.

Bronnenlijst

Bronnenlijst

Voor het schrijven van dit document gebruikten wij onderstaande bronnen.

- ABN AMRO (10 januari 2024). [Natuurlijk genieten](#)
- ABN AMRO (5 september 2024). [Overheid raakt toerisme met btw-verhoging en rekt zich rijk.](#)
- ABN AMRO (1 april 2025). [Groei leisuresector normaliseert: uitdagingen blijven.](#)
- ABN AMRO (18 november 2025). [De vrijetijdssector: voorzichtig optimisme en flinke uitdagingen.](#)
- ABN AMRO (4 december 2025). [Toerisme groeit, maar BTW-verhoging zet leisure onder druk.](#)
- Brabant Partners (november 2024). Meerjarenvisie 2025-2034, Goed Leven is aan jou. <https://brabantpartners.com/>
- Brabant Partners (8 september 2025). [Onderzoeksposter 'Noord-Brabant. Waar Vlamingen graag op vakantie komen'.](#)
- Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd (december 2025). Onderlegger Kwantitatieve gegevens monitoring VTE Noord-Brabant 2025
- CBS-microdata, bewerking ABF (2024). Arbeidsmarktmonitor Gastvrijheidssector 2024.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2025). Statistiek Logiesaccommodaties 2019 t/m 2025 Q3
- I&O Research (herziene editie juli 2024) in opdracht van NBTC. Nederlands Vrijetijdsonderzoek (NVTO) 2022/2023, hoofdrapport en [online dashboard.](#)
- ING, S. Akkerman (oktober 2025). [Sectorupdate Leisure.](#)
- ING, K. Jongkind (25 juni 2025). [Gemengd beeld voor de horeca in 2025 en 2026.](#)
- KHN (4 juni 2025). [Zelfde cijfers, ander verhaal.](#)
- Landelijke Data Alliantie (herziene editie juli 2024). Nederlands Vrijetijdsonderzoek 2022/2023, Factsheet Noord-Brabant.
- Landelijke Data Alliantie (9 december 2025). [Minder vaak op vakantie, wél meer uitgeven.](#)
- NBTC (oktober 2025). [Kerncijfers Gastvrijheidseconomie.](#)
- NBTC (25 november 2025). [Key Insights Duitsland 2026.](#)
- NBTC (november 2025). [Forecast 2025, Verwachting verblijfstoerisme 2025,](#) update november
- NBTC (2 december 2025). [Trendpublicatie: inzicht in de toekomst van toerisme.](#)
- NBTC & CELTH (5 februari 2025). Forecast 2035. [Verwachting van het verblijfstoerisme in Nederland,](#) Prognose Noord-Brabant.
- NBTC (januari 2026). [Vakantie Sentiment Monitor](#)
- NBTC (januari 2026). Forecast 2026, [Verwachting verblijfstoerisme in Nederland](#)
- NBTC (januari 2026). [Key Insights België 2026](#)
- NRIT Media, T. Vermeulen (1 april 2025). [Vrijetijdssector gaat gematigder groeipad op.](#)
- Rabobank, J. Klerx (21 oktober 2025). [Kansen voor verduurzaming en innovatie in horeca & recreatie.](#)
- Rabobank, RaboResearch (11 december 2025). [Sectorprognoses 2025: van hardnekkige knelpunten tot AI-gedreven groei in 2026 en 2027.](#)
- Thx Agency in opdracht van Brabant Partners (2025). Onderzoek Vlaamse markt.